

Το Αθέατο Μουσείο

The Unseen Museum

Η Μεγάλη Νηίθ, δημιουργός του κόσμου

The Great Neith, creator of the world

Στα χάλκινα αναθηματικά ειδώλια της πρώτης χιλιετίας π.Χ., που ήσαν παραγγελίες ευκατάστατων αναθετών, η ανθρωπόμορφη θεά απεικονίζεται συνήθως όρθια, με μακρύ χιτώνα και κοσμήματα, φορώντας στο κεφάλι το φαραωνικό κόκκινο στέμμα της Κάτω Αιγύπτου. Το σκήπτρο και το έμβλημα που θα κρατούσε η θεότητα δεν σώζονται εδώ.

Το ιερογλυφικό της σύμβολο αποδίδεται με την μορφή δυο δεμένων τόξων ή μιας ασπίδας με διασταυρωμένα βέλη. Την προφορά του ονόματός της την γνωρίζουμε από τον Πλάτωνα (*Τίμαιος*, 21 Ε).

Πανίσχυρη και αρχέγονη θεότητα με ποικίλους ρόλους, η **μεγάλη Νηίθ, η μοναδική και μυστηριώδης, η γηραιότερη από τους θεούς, δημιουργός του κόσμου**, παρέμεινε κυρίαρχη στην ζωή των Αιγυπτίων από την τέταρτη χιλιετία π.Χ. μέχρι και την Πτολεμαϊκή-Ρωμαϊκή εποχή (ως τον 4ο αι. μ.Χ.).

Αρχικά ήταν μια φοβερή θεότητα, συνυφασμένη με τα όπλα, το κυνήγι και τον πόλεμο: **η Δέσποινα του τόξου, ο Αρχοντας των βελών**. Συνδέθηκε όμως και με την πολιτική εξουσία, τον Φαραώ αλλά και τις γυναίκες της βασιλικής οικογένειας. Αργότερα, ως προστατευτική θεότητα, σχετίστηκε τόσο με την καθημερινή όσο και με την μεταθανάτια ζωή. Μύθοι συνδέουν τη Νηίθ με την επινώση της γέννας και της υφαντικής τέχνης.

Η λατρεία της, ως **υπέρτατης θεάς**, απογειώθηκε κατά την 26η, Σαϊτική, Δυναστεία (664-525 π.Χ.), όταν η Σάις στο Δέλτα του Νείλου, - γενέθλια πόλη της θεότητας αλλά και των τότε Φαραώ, - έγινε η πρωτεύουσα όλης της Αιγύπτου.

Ο Ηρόδοτος μας πληροφορεί πως εκεί υπήρχε το ονομαστό ιερό της, στον περίβολο του οποίου θάπτονταν οι Φαραώ και πως στις νυχτερινές γιορτές της θεάς, άναβαν σε όλη την Αίγυπτο λυχνάρια και δάδες προς τιμήν της (Ηρόδοτος *Ιστορίαι*, 2,62, 169-170, 175). Οι αρχαίοι Έλληνες ταύτισαν τη Νηίθ με την θεά Αθηνά, αναγνωρίζοντας έτσι την προαιώνια δύναμή της.

Χάλκινα συμπαγή αναθηματικά αγαλμάτια της θεάς Νηίθ και ανεπίγραφο σύνταγμα της θεάς με δύο μορφές του θεϊκού παιδιού Ωρου [είθε η Νηίθ να δίδει ζωή στον Θούι γιό του Νέντις και της Ιαχίρντις].

Από την Σαΐδα της Αιγύπτου.
Δωρήθηκαν το 1880 από τον Αιγυπτιώτη συλλέκτη Ιωάννη Δημητρίου.
Αιγ. 348: τέλος της Τρίτης Μεταβατικής Περιόδου, 25η Δυναστεία (712-670 π.Χ.).
Αιγ. 352, 355: αρχές της Ύστερης Περιόδου, 26η Δυναστεία (664-525 π.Χ.).

Bronze solid cast votive statuettes of goddess Neith and inscribed group of the goddess with two figures both depicting the divine child Horus [may Neith give life to Thui, son of N-di-s and Iah-ir-di-s].

From Sais of Egypt. Donated in 1880 by the Egyptiot collector Ioannis Dimitriou.
Aig 348: end of the Third Intermediate Period, 25th Dynasty (712-670 B.C.).
Aig 352, 355: beginning of the Late Period, 26th Dynasty (664-525 B.C.).

In the bronze votive figurines of the first millennium B.C., that were commissioned by prosperous dedicators, the anthropomorphic goddess is often depicted standing, dressed in a long chiton and embellished with jewellery, wearing the Pharaonic red crown of Lower Egypt. The sceptre and emblem that the deity would have held are not preserved.

Her hieroglyphic symbol takes the form of two bows tied together or a shield with two arrows crossed over it. The pronunciation of her name has become known to us through Plato (*Timaeus*, 21 E).

A mightily and primordial deity with a diversity of roles, the **great Neith, the unique and mysterious, the elder of the gods, creator of the world**, retained her predominance in the life of the Egyptians from the fourth millennium B.C. until the Ptolemaic-Roman period (up to the 4th cent. A.D.).

Originally, she was a formidable goddess, closely linked with weapons, hunting and war: **the Mistress of the bow, the Master of the arrows**. However, she was also connected with political authority, the Pharaoh and likewise with the women of the royal family too. Later on, as a tutelary deity, she was associated with as much the daily life as the afterlife. Furthermore, myths narrate that Neith invented birth and the craft of weaving.

Her cult, as **supreme goddess** reached its apogee during the 26th, Saite, Dynasty (664-525 B.C.), when the city of Sais in the Nile Delta, - the birthplace of the goddess as well as of the Pharaohs of the time, - became the capital of entire Egypt.

Herodotus informs us that the city possessed the renowned sanctuary of Neith, in the precinct of which the Pharaohs were buried, and that in the nocturnal festivals of the goddess, lamps and torches were lit up throughout Egypt in her honour (Herodotus *Histories*, 2,62, 169-170, 175). The ancient Greeks identified Neith with the goddess Athena, acknowledging thus her primeval power.

Σάις
Sais

Έσνα
Esna